

Tillsyn över bilvårdsanläggningar

Inledning

Bakgrund

Miljönämnden utövar tillsyn och kontrollerar att miljöbalkens mål följs vid miljöskyddsobjekten i Trelleborgs kommun. Genom att samordna tillsynen i en tillsynskampanj, "Tillsyn över bilvårdsanläggningar", kan arbetet utföras effektivare.

Vid tillsynen kontrollerades att företagen följer miljöbalkens allmänna hänsynsregler, som bl a säger att "Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön".

Miljönämnden skall som tillsynsmyndighet kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) tilldelas tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter en kod utifrån SNI (svensk näringsgrensindelning).

Av SNI-koden 50.201-1 C framgår att anmälningsplikten gäller anläggning för tvättning av mer än 5000 personbilar per år eller mer än 1000 tvättar av andra fordon såsom lastbilar eller traktorer eller tvätt av mer än 100 järnvägståg per år.

Av SNI-koden 50.50-1 C framgår att anmälningsplikten gäller anläggning där mer än 1000 kubikmeter flytande motorbränsle eller 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle hanteras per år

För fordonstvättar av mindre omfattning saknas anmälningsskyldighet. Miljöbalkens bestämmelser är dock tillämpliga oavsett storlek.

Mål

Målet med projektet "Tillsyn över bilvårdsanläggningar" har varit att minimera utsläpp av miljöfarliga ämnen till luft, mark och vatten från dessa anläggningar samt att riskerna med hanteringen av kemiska produkter vid bilvårdsanläggningar minskar. Vattenvårds-, luftvårds-, kemikalie- och avfallsfrågor är aktuella på nästan samtliga bilvårdsanläggningar.

Avgränsning

Bilvårdsanläggningar är en varierande bransch med många olika typer av bilvårdande verksamheter, exempelvis försäljare av motorbränsle med butik och/eller verkstad, fordonstvättar, fordonsverkstäder, billackeringsanläggningar samt anläggningar för rostskyddsbehandling, åkerier, gräv- och schaktföretag.

Branschens miljöpåverkan orsakas främst av utsläpp till vatten och luft, buller, samt hantering av avfall.

Projektet ”Tillsyn över bilvårdsanläggningar” påbörjades under år 2002 och slutfördes under våren 2003.

Tillsynsmetodik

Tillsynskampanjen över bilvårdsanläggningar i Trelleborgs kommun inleddes med att respektive företag kontaktades via telefon eller brevledes före inspektionerna.

Vid inspektionerna genomgicks följande moment:

- Företagens verksamhet och miljöpåverkan.
- Information om miljöbalken, bl a egenkontroll, eventuell anmälningsplikt och miljöstraffavgifter.
- Kontroll utfördes om anmälan till miljönämnden av cisterner, ovan mark inomhus och utomhus, inklusive spilloljetankar har skett, enligt Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2000:4.
- Förändringar i SNI-kod och klassning enligt miljöbalken diskuterades vid inspektionerna.
- Genomgång av gamla råd från tidigare bilvårdsprojekt.

Inspektionerna utfördes med hjälp av inspektionsprotokoll. Inspektionsrapporter och eventuellt beslut tillställdes företagen efter besöken.

Regelöversikt

Miljöbalken

Miljöbalken är tillämplig på alla bilvårdsanläggningar oavsett storlek. I miljöbalkens andra kapitel finns allmänna hänsynsregler för hur miljöhänsyn skall tas. Dessa regler är övergripande och gäller såväl företagare som privatpersoner.

Ett försiktighetsmått som kan tillämpas på bilvårdsanläggningar är produktbyte enligt produktvalsprincipen. Produktvalsprincipen innebär att man skall undvika att köpa eller sälja produkter som kan innebära risk för människors hälsa eller för miljön, om det finns en mindre farlig produkt som är likvärdig.

Egenkontroll

Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller för alla verksamhetsutövare med yrkesmässig verksamhet, som skall anmälas eller kräver tillstånd enligt miljöbalken. Förordningen gäller inte frågor som rör arbetsmiljön. Enligt förordningen skall det finnas en fastställd och nedskreven fördelning av ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och alla föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken.

Det skall finnas rutiner för att kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Kontrollen skall finnas nedskreven.

Verksamhetsutövaren skall kontinuerligt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultat av undersökningar och bedömningar skall skrivas ned.

En viktig del av egenkontrollen vid fordonstvättar är de rutiner eller åtgärder som berör drift och skötseln av reningsanläggningen. Goda rutiner i detta avseende har en avgörande betydelse för möjligheten att uppnå avsedd reningseffekt och därmed också de miljökrav som gäller för verksamheten. Tillverkare eller leverantörer av utrustningen bör ange hur egenkontrollen ska utföras och vilka journaler som kan behöva föras över driften.

Verksamhetsutövaren skall förteckna de kemiska produkter som hanteras och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Förteckningen skall innehålla följande uppgifter om produkterna:

1. Produktens namn,
2. Omfattning och användning av produkten,
3. Information om produktens hälso- och miljöskadlighet, samt
4. Produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

Av Naturvårdsverkets allmänna råd 96:1 "Fordonstvättar – Mål och riktvärden" framgår vilka åtgärder och försiktighetsmått som bör vidtas vid anläggningar med fordonstvättar. Åtgärderna går ut på att förhindra att oönskade ämnen och kemikalier kommer ut i avloppet eller i miljön i övrigt.

Underrättelseskyldighet

Om en driftstörning eller liknande händelse inträffar som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, skall tillsynsmyndigheten (miljöförvaltningen) omedelbart underrättas.

Bilvårdsanläggningar i Trelleborgs kommun

Tillsynsbesök utfördes på ca 25 bilvårdsanläggningar i Trelleborgs kommun. Bilvårdsanläggningarnas storlek varierar mellan 1 till 70 anställda.

Buller

Naturvårdsverkets råd och riktlinjer 1978:5 ”Riktvärden för externt industribuller” har status som allmänna råd och bör tillämpas.

Bilvårdsanläggningarnas arbetstider är huvudsakligen under dagtid mellan 6.00-17.00. Buller som skulle kunna ge upphov till olägenhet för människors hälsa kommer främst från bilkörning till och från bilvårdsanläggningarna.

Utsläpp till vatten

Dagvatten från spilltor går till oljeavskiljare och därefter till kommunens spillvattennät. Oljeavskiljare med nivåarm används vid flertalet av de besökta bilvårdsanläggningarna.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft kommer främst från bilkörning kring bilvårdsanläggningarna samt vid tankning på bensinstationerna.

Avfall

Avfallet sorteras i varierande utsträckning i fraktionerna papper, hushållsavfall, brännbart avfall, glykolrester, olje- och bränslefilter, batterier, färgrester, fast oljeavfall (genom Sysavs lots system), personbilsdäck, järnskrot och traktordäck.

Miljöledning

En del av de besökta bilvårdsanläggningarna hade certifierat sin verksamhet enligt ISO 14001.

ISO 14001 är en internationell miljöstyrningsstandard som tagits fram av ISO, International Organisation for Standardisation. Den ingår i ISO 14000-familjen som omfattar standarder på miljöområdet som t ex standarder för miljörevision, miljömärkning, livscykelanalys och miljöprestanda. Ett företag som uppfyller kraven i och godkänns enligt standarden erhåller, precis som för kvalitetssystemet ISO 9000, ett certifikat.

Personalen hade på ett par anläggningar genomgått en miljöbalksutbildning.

Miljöskyddsåtgärder

Egenkontrollprogram har upprättats, dock inte på alla bilvårdsanläggningar. Bilvårdsanläggningarna har möjlighet att snabbt försluta brunnar vid drivmedelsläckage.

Försiktighetsmått

Tillsynsbesöken resulterade i fem uppmaningar att invalla dieseltankar till 100 % av deras volym. Det påtalades vid tillsynsbesöken att oljecистерner ska anmälas till miljöförvaltningen. Bilvårdsanläggningarna uppmanades även att inkomma med årsrapporter till miljönämnden varje år. Årsrapporternas innehåll framgår av bilaga.

Nio bilvårdsanläggningar uppmanades att kontrollera oljeavskiljarens funktion genom provtagning på utgående vatten.

Enstaka anläggning uppmanades att förvara spilloljebehållare under tak.

Varuinformationsblad kontrollerades och brister i bland annat uppdatering påtalades.

MILJÖFÖRVALTNINGEN